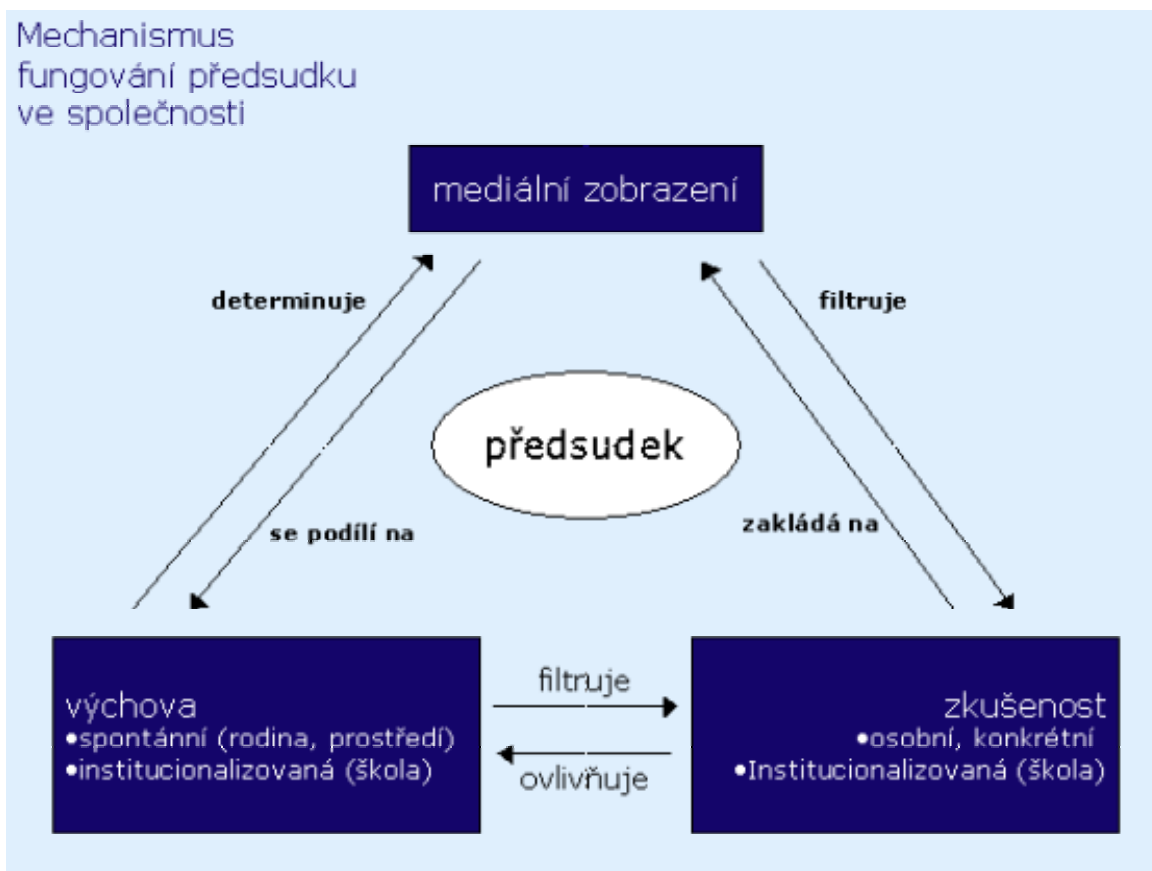

Mechanismus fungování předsudku ve společnosti

Předsudek se projevuje v individuálním vědomí, je to však společenský statek, který se udržuje a předává tradicí. Schéma popisuje fungování předsudku ve společnosti. Vrcholy trojúhelníku představují "kanály" předsudku. Ty jsou vždy ve vztahu a vzájemně se posilují. Vzniká tak začarovaný kruh: různými na první pohled nesouvisejícími "kanály" se na nás hrne totožná předsudečná informace a množství stran, odkud ji slyšíme, nám zdánlivě verifikuje předsudečné přesvědčení.

Výchova filtruje zkušenost

Předsudek získáváme v procesu sociálního učení, ať už toto učení probíhá spontánně nebo řízeně (ve škole). Výchova výrazně nastavuje naše vnímání, a činí tak některé zkušenosti důležitějšími, protože zapadají do naučených rámců. Výchova filtruje i naše "zobecnělé", sdílené zkušenosti, tedy to, na jaký typ zpráv "z druhé a třetí ruky" jsme naladěni.

Zkušenost ovlivňuje výchovu

Zkušenosti se prostřednictvím vychovávajících (rodičů, učitelů, důležitých druhých) promítají ve výchově. Zprávy "ze druhé a třetí ruky" se zároveň přímo podílejí na procesu sociálního učení.

Jestliže jsme vychováváni k předsudku "Ruritanci kradou", nastavuje to naše vnímání na konkrétní případ krádeže a máme tendence ignorovat ostatní situace, jež předsudek nepotvrzují. Pokud ke konkrétní zkušenosti okradení Ruritancem dojde (anebo se o ní dozvíme), prohloubí to předsudek a jeho reprodukci ve výchově.

Výchova determinuje mediální zobrazení

Podobně výchova redaktorů se promítá na jejich optice při výběru zpráv o objektu předsudku. Výchova zároveň poskytuje vědomí určité společenské objednávky.

Mediální zobrazení se podílí na výchově

Většina událostí ve velkých společenských útvarech (např. národnostním státu) již není dána bezprostřední zkušeností, nýbrž je zprostředkována médii. Tak se média podílí na procesu spontánního učení.

Pokud jsou zpravodajci vychováváni k vědomí, že Ruritanci zvyšují kriminalitu, promítne se to ve výběru událostí ke zpravodajskému zpracování. Mediální zobrazení kriminální činnosti Ruritanců se promítne do výchovy, a posílí tak reprodukci předsudku.

Zkušenost zakládá mediální zobrazení

Podobně se i osobní i "zaslechnutá" zkušenost redaktorů promítá do výběru zobrazovaných událostí. Pochopitelně nemusí jít o zlý úmysl. Výchovou zformovanou zkušenost člověk generalizuje a může se tedy domnívat, že zprávou o kriminální činnosti Ruritanců zobrazuje reprezentativní výsek reality.

Mediální zobrazení filtruje zkušenost

Podobně jako výchova, také mediální zobrazení výrazně určují naše naladění na určitý druh zkušenosti. Pokud je naše zkušenost zpětně podpořena převládajícím mediálním obrazem, dojde k upevnění našeho předsudku.

Poznámka:

Zde byla jako objekt předsudku použita neexistující skupina Ruritanců. Nicméně reálné výzkumy naznačují, že média (se zřejmým vlivem na výchovu) nesou výraznou zodpovědnost za mentální zkratku "cizinec = kriminálník". Z 1627 relevantních článků z České republiky obsahujících řetězce {vietnam}, {ukrajin}, {rumun} pojednávalo 1220, tedy 75%(!) o kriminalitě.

Zdroj: Výzkum Média a menšiny: obraz cizinců a etnických a národnostních menšin v ČR, Multikulturální centrum Praha, 2003